

Ipe aut cult' ei': nō est referēdus ad alia bona q̄ dat deus. Tunc enī erit gratuitus. Ad qd certamen puocans hostis ausus ē dicere deo: Nunqd Job gratis colit deū? Porro si in suum venūdat' est Ioseph: et humiliat' et exaltatus locum fecit ad temporalia bona pplo dei vt firmaret sup inimicos eius: q̄tomagis Iesus venūdatus et hūiliatus a fratribus suis fm carnē: et exaltatus in cel: locū facit ad eterna bōa populo dei triūphāu de diabolo et angel' ei'. Audi ḡ semē Abrae: nō de carne gloriās: s̄ imitans fidē. Audite fui dei et electi dei pmissionē habentes vite p̄sentis et future. Si temptationes dure sunt in hoc seculo: Ioseph in carcere: Iesum in cruce cogitate. Si rerū tpalum p̄sp̄ritas adiacet: non ppter ipam deo: s̄ ipa vtimini ppter deuz. Nec eū existimetis ppter vite hui' necessaria coli a cultozibus suis: que donat et blasphematoribus suis: sed q̄rite p̄mum regnū dei et iusticiā eius: et hec omnia apponētur vobis.

Explicit Tractatus de ps. CIII.
Incipit Tractatus de ps. CV.

Psalms centesimus quintus: etia ipse p̄notat Allā: Et hoc dupliciter. S̄ qdā dicūt vnū allā p̄tinere ad finem psalmi supioris: alterū ad huius p̄ncipiū. Et hoc asserūt q̄ oēs alleluatici psalmi habeāt in fine allā: nō omēs in capite. Cū q̄cunq; psalmus nō h̄z in fine allā: nec in capite volūt eum habere. Quatez in eius capite videt' esse: ad finem supioris p̄tinere. Sed nos quousq; nobis aliq̄bus certis documentis id verū esse psuadeāt: multoz consuetudinē sequimur. Qui vbi cūq; legunt allā: eidē psalmo attribuunt: i cui' hoc capite inueniūt. Paucissimi enī codices sunt: qd̄ qdem in nullo grecorum reperi quos inspicere potui q̄ habeāt allā in fine: p̄ter centesimi et quinquagesimi psalmi cōterionē: post quē iā nullus est: q̄ ad eū dē canonē p̄tinet. S̄ neq; hoc posset prescribere cōsuetudini: etiā si oēs codices id haberēt. Fieri enī potuit: vt aliqua ratioe laudationis dei totus psalmoz liber qui libris quinq; cōstare p̄hibet: H̄z vbi scriptū est: Fiat fiat: ibi fines librozū eē dicūt: post omia que cantata sunt: vltio allā clauderet. Nec ppter finē cētesimi et quinquagesimi psalmi necesse esse video vt omēs alleluatici in fine habeāt allā. Cū enī in capite psalmi geminat' allā: cur dñs aliq̄ sc̄l:

aliq̄ bis dicat amen: et eo mō nō possit aliq̄n semel: aliq̄n bis dici allā: nescio: preferim qz post numeri notā quo psalm' inscribitur quotus sit: velut iste cētesimus quint' vtrūq; allā positum est. Debuit aut vnus poni an ipm numerū si ad finem p̄uenissuperioris: et post numerū psalmi scribi alterum allā: qd̄ ad psalmū ipsius numeri p̄tinet. S̄ fortasse et ut impita p̄ualuit p̄suetudo: et aliqd̄ afferri pōt qd̄ adhuc ignoramus: vnde nos magis docere debeat iudicium veritatis: q̄ p̄iudiciuz p̄suetudinis. Hūc tñ añq; hoc p̄discam': vbi cūq; post numerū psalmi: siue sc̄l: siue bis p̄scriptū inuenimus allā: fm celeberrimā ecclie p̄suetudinem ei psalmo tribuim': q̄ eodē numero p̄notat: cōfidentes nos arcana oim titulorum q̄ sunt in psalmis et ordines eozū dē psalmozū: et magna esse credere: et nondūz sicut volumus penetrare potuisse. Video aut istos duos cētesimū q̄rtum et cētesimū q̄ntum ita inf se p̄iunctos: vt in vno eozū q̄ p̄cedit cōmendet p̄ps dei in electis eius: de q̄bus nulla q̄rela sit: quos ego arbitror ibi fuisse: in q̄bus bñplacitum est deo: in isto aut q̄ sequit' eos cōmemoratos q̄ in eodem p̄lo amaricauerūt: nec tñ etiam ipis dei misericordiam defuisse. Sicunt aut ista ex eozū p̄sona qui veniā p̄uersi p̄cant: et exempla cōmemorant illozū in q̄s etiā pctōres diues apparuit misericordia dei. Incipit ḡ etiā iste psalmus sicut ille.

Expositio psalmi.

Confitemini dño. Sed ibi seq̄tur: Et inuocate nomen eius: hic autem, Qm̄ bonus: qm̄ in seculū misericordia eius. Quapropter pōt h̄ qdem intelligi etiā confessio peccatorum. H̄z et post paucos vsus sequit': Peccauimus cū p̄ribus n̄ris: iniuste egim': iniquitatem fecim'. S̄ in eo qd̄ dicit: Qm̄ bon': qm̄ in seculū misericordia ei': laus vtiq; dei est: atq; in eius laude cōfessio: q̄q; etiā cū sua quisq; p̄fiteat peccata: cū dei laude cōfiteri debet: nec aliē pia est cōfessio pctōz: nisi si desperās: et poscēs misericordiaz dei. H̄bet ḡ eius laudē: siue etiā in v̄bis cū eū bonuz et misericordē dicit: siue in solo affectu euz b̄ credit. H̄z et ille publicanus cuius sola illa verba commemorata sunt: Bomine p̄piti' esto mihi peccatori: et si nō dixit: quoniam bon' et misericors es: vt aliqd̄ h̄mōi: non tamen illud diceret: nisi hoc crederet

qm̄ cum ipse dicit: que sine
posse. P̄notat' est lūc de
vno sit cōfessio peccatorū
multo crebrius in scripturis
om: Nulla est aut peccatorū
vnde: vbi nō laudat' deū
etiam de anḡ fr̄mōe. A
dicitur: cū dicitur: q̄q; p̄
vni v̄bi p̄notat' qd̄ dicit
s̄ interpretat' secula. S̄
qm̄ in seculū misericordia
ei' p̄: qd̄ p̄notat' in
p̄notat' s̄ illa misericordia
mo sine deo dicitur: esse p̄
mus in et̄m. S̄ aut illa
sine cōfiteat' vt rel' p̄notat'
ad illa etiam libent' melius
et v̄bi in dē seculū quo n
s̄ q̄q; misericordia p̄notat'. P̄
de q̄ dicitur: misericordia
nō dicit' et anḡl' o' aliquā mō
de misericordia: nō q̄ et illa
nō libent' sc̄l' vt et aliq̄
et: q̄q; ita etiam posse intelligi
codicē h̄z v̄bi etiam v̄bi
b̄mōz quōlibet excepisse de
in quorūdam cōp̄tōe legim'
m̄ q̄q; et cū et tractat' p̄m
interalle h̄z: aliq̄ p̄notat'
dicitur: quando dō dē m̄ h̄z
nō meruit. S̄ de dicitur: et
et oio dicitur: et h̄z q̄q; ad
num atinet: h̄z et v̄bi
sufficere. Quis loquit' p̄
dñi: Implem' cōfessionē
operū: q̄ misericordia et cōfessio
loquit' positus dicit: Qm̄
omēs laudes eius. S̄
qd̄ supra dicitur: et et
s̄ plena: Qm̄ audite facit
et: Ad eū q̄q; sufficit audite
nes laudes et'. Audite facit
faciat vt audiat: ostendit
potētiā om̄ et laudes et': vt p̄
enib'. Sed q̄p̄tōe: Qm̄
Beati qui cōfiteat' m̄
aut iusticiā in omni tpe.
laudes et': que in h̄mōi q̄q; e
p̄s et'. Be' est enī: in v̄bis
Et dicit' est semit' Abrae:
v̄bi et: Qd̄ itellexim' ita v̄bi
m̄ bona in et' laudem et v̄bi
qm̄ duob' verbis et est cāsa
qm̄ dicitur duos sequitur v̄bi

quoniam cum spe oravit: que sine ulla fide non
 posset. Potest ergo esse laus dei vera et pia:
 ubi non sit confessio peccatorum: que laus
 multo crebrius in scripturis confessio voca-
 tur: Nulla est autem peccatorum confessio pia et
 utilis: ubi non laudat deus: siue corde: siue
 etiam ore atque sermone. Quod autem habent alii co-
 dices: quoniam bonus: alii habent: quoniam suavis. Ita
 unum verbum grecum quod dicitur $\chi\rho\iota\sigma\tau\omicron\varsigma$ 105: dwer-
 sa interpretatio secuta est. Item quod dictum est:
 Quoniam in seculum misericordia eius: grecus habet $\epsilon\iota\varsigma$
 $\alpha\iota\omega\upsilon\alpha$: quod potest etiam in eternum interpretari.
 Proinde si illa misericordia hic intelligitur: quod ne-
 mo sine deo beatus esse potest: melius accipi-
 mus in eternum. Si autem illa est misericordia que mi-
 seris exhibet: ut vel solent in miseria: vel
 ab illa etiam liberent: melius in seculum: hoc
 est usque in finem seculi: in quo non deerunt mi-
 seris: quibus misericordia prebeat. Nisi forte quis au-
 deat dicere etiam in his que damnabunt cum
 diabolo et angelis eius aliquam misericordiam
 dei minime defuturam: non quod ex illa damna-
 tione liberent: sed ut eis aliquatenus mitige-
 tur: atque ita eternam posse intelligi dei miseri-
 cordiam super illorum eternam miseriam. Sed tolera-
 biliorum quosdam excepturos damnationem
 in quorundam compatio legimus: alicuius vero
 mitigari eam cui est traditur pena: vel quibusdam
 intervallis habere aliquam pausam: quos audaces
 dixerit: quandoquidem unam stillam diues ille
 non meruit. Sed de hac tanta re diligentius
 ex ocio differendum est: nunc quod ad istum psal-
 mum attinet: hactenus de illa dictum esse
 suffecerit. **Quis loquetur potentias
 domini:** Impletus consideratione diuinorum
 operum: quod misericordiam eius exposcit: Quis inquit
 loquetur potentias domini: Auditas faciet
 omnes laudes eius. Subaudiendum est
 quod supra dictum est: ut etiam ista sententia ita
 sit plena: Quis auditas faciet omnes laudes
 eius? Id est quoniam sufficiat auditas facere om-
 nes laudes eius? Auditas faciet: dixit: id est
 faciat ut audiant: ostendens ita loquendas
 potentias domini et laudes eius: ut predicent audi-
 entibus. Sed quis potest omnes? An forte quod sequitur.
Beati qui custodiunt iudicium: et fa-
 ciunt iusticiam in omni tempore. Eas dixit
 laudes eius: que intelligunt opera eius in pre-
 ceptis eius. Beatus est enim (ait apostolus) qui operatur in vo-
 bis. Et dictum est semini Abrahe: caritate eius et
 psallite ei: Quod intelleximus ita dictum: ac si di-
 ceret: bona in eius laudem et dicite et facite.
 Quibus duobus verbis: id est caritatis et psal-
 lendi convenire duos sequentes versus: ut quod

dictum est: Narrate omnia mirabilia eius: hoc
 sit: caritate eius: quod vero dictum est: Laudamini
 in nomine sancto eius: hoc sit: psallite illi. Huic quippe
 semini etiam ipse dominus dicit: Luceant opera vestra
 coram hominibus: ut videant bona facta vestra: et
 glorificent preteritum vestrum quod in celis est. Hic ergo ip-
 sa dei precepta considerat: quorum preceptorum opera
 laudes sunt eius qui operatur in suis: ait: Quis
 loquetur potentias domini? Quoniam ineffabiliter operatur:
 Quis auditas faciet omnes laudes eius? Id
 est quis cum audierit faciet omnes laudes eius: quod
 sunt opera preceptorum eius? Quia iniquitatis sunt:
 et si non omnia que audita sunt: sunt: ille laudandus
 est qui operatur in nobis: et velle et operari pro bona
 voluntate. Sed cum posset dicere omnia manda-
 ta eius: vel omnia opera mandatorum eius: maluit
 dicere laudes eius: quod ut dictum est: iniquitatis
 sunt ipse laudandus est. Quas tamen laudes quoniam
 sufficit auditas facere? Id est cum audite fue-
 rit facere omnes quos est idoneus: Beati qui custo-
 dist iudicium: et faciunt iusticiam in omni tempore. Uti
 quod ex quo incipiunt et vivunt in tempore. Qui enim
 pseveraverit usque in finem: beatus saluus erit. Potest
 autem videri eiusdem sententia repetitio: ut hoc sit fa-
 cere iusticiam quod est custodire iudicium: ut etiam
 in superiori versus subaudiatur in omni tempore: sicut in
 posteriori subaudiatur beati: et redditis que sibi
 audiunt ita dicat: Beati qui custodist iudi-
 cium in omni tempore: beati qui faciunt iusticiam in om-
 ni tempore. Sed nisi aliquid interesset in iudicium et
 iusticiam: non in alio psalmo diceret: Quousque
 iusticia puerat in iudicium. Amat quod dem
 scriptura ista duo sibi ponere: sicut est: Iusti-
 cia et iudicium directio sedis eius: Et illud: Et
 educet sicut lumen iusticiam tuam: et iudicium
 tuum sicut meridiem: cum et illic eiusdem sente-
 tie repetitio videatur. Et fortasse propter vic-
 nitatem significationis etiam alterum pro altero po-
 ni potest: vel iudicium pro iusticia: vel iusticia pro
 iudicio: tamen si proprie dicant aliud interesse non
 dubito: ut iudicium custodire dicat qui recte
 iudicat: iusticiam vero facere qui recte agit. Nec
 absurde existimo intelligi secundum illud quod di-
 ctum est: Quousque iusticia puerat in iudi-
 cium: etiam hic eos dictos beatos qui iudicium
 custodiunt in fide: iusticiam faciunt in ope. Ve-
 nient enim tempus ut iudicium quod modo custodit in fi-
 de: etiam exerceat in ope: cum iusticia puer-
 sa fuerit in iudicium: id est cum acceperit ius-
 ti potestatem iudicandi eos recte a quibus mo-
 do non recte iudicant. Ubi alibi ipsum corpus
 christi intelligitur dicere: Cum accepo tem-
 pus ego iusticias iudicabo: Quod verbum et
 verbo magis diceret: equitates iudicabo.

CV
 quoniam cum spe oravit: que sine ulla fide non
 posset. Potest ergo esse laus dei vera et pia:
 ubi non sit confessio peccatorum: que laus
 multo crebrius in scripturis confessio voca-
 tur: Nulla est autem peccatorum confessio pia et
 utilis: ubi non laudat deus: siue corde: siue
 etiam ore atque sermone. Quod autem habent alii co-
 dices: quoniam bonus: alii habent: quoniam suavis. Ita
 unum verbum grecum quod dicitur $\chi\rho\iota\sigma\tau\omicron\varsigma$ 105: dwer-
 sa interpretatio secuta est. Item quod dictum est:
 Quoniam in seculum misericordia eius: grecus habet $\epsilon\iota\varsigma$
 $\alpha\iota\omega\upsilon\alpha$: quod potest etiam in eternum interpretari.
 Proinde si illa misericordia hic intelligitur: quod ne-
 mo sine deo beatus esse potest: melius accipi-
 mus in eternum. Si autem illa est misericordia que mi-
 seris exhibet: ut vel solent in miseria: vel
 ab illa etiam liberent: melius in seculum: hoc
 est usque in finem seculi: in quo non deerunt mi-
 seris: quibus misericordia prebeat. Nisi forte quis au-
 deat dicere etiam in his que damnabunt cum
 diabolo et angelis eius aliquam misericordiam
 dei minime defuturam: non quod ex illa damna-
 tione liberent: sed ut eis aliquatenus mitige-
 tur: atque ita eternam posse intelligi dei miseri-
 cordiam super illorum eternam miseriam. Sed tolera-
 biliorum quosdam excepturos damnationem
 in quorundam compatio legimus: alicuius vero
 mitigari eam cui est traditur pena: vel quibusdam
 intervallis habere aliquam pausam: quos audaces
 dixerit: quandoquidem unam stillam diues ille
 non meruit. Sed de hac tanta re diligentius
 ex ocio differendum est: nunc quod ad istum psal-
 mum attinet: hactenus de illa dictum esse
 suffecerit. **Quis loquetur potentias
 domini:** Impletus consideratione diuinorum
 operum: quod misericordiam eius exposcit: Quis inquit
 loquetur potentias domini: Auditas faciet
 omnes laudes eius. Subaudiendum est
 quod supra dictum est: ut etiam ista sententia ita
 sit plena: Quis auditas faciet omnes laudes
 eius? Id est quoniam sufficiat auditas facere om-
 nes laudes eius? Auditas faciet: dixit: id est
 faciat ut audiant: ostendens ita loquendas
 potentias domini et laudes eius: ut predicent audi-
 entibus. Sed quis potest omnes? An forte quod sequitur.
Beati qui custodiunt iudicium: et fa-
 ciunt iusticiam in omni tempore. Eas dixit
 laudes eius: que intelligunt opera eius in pre-
 ceptis eius. Beatus est enim (ait apostolus) qui operatur in vo-
 bis. Et dictum est semini Abrahe: caritate eius et
 psallite ei: Quod intelleximus ita dictum: ac si di-
 ceret: bona in eius laudem et dicite et facite.
 Quibus duobus verbis: id est caritatis et psal-
 lendi convenire duos sequentes versus: ut quod

Non autem dixit: *Cum* accepero tempus iusticiam faciam: quia omni tempore faciendum est: sicut etiam hoc dixit: *Qui* faciunt iusticiam in omni tempore. *Deinde* quia deus iustificat: id est iustos facit: sanando eos ab iniquitatibus suis. *Sequitur oratio.* *Admeto* nostri domine in bono placito populi tui: *Id est* ut in eis simus in quibus bono placitum est tibi: quia non in omnibus illis beneplacitum est deo. *Visita* uos in salutari tuo. *Ipsa* est enim saluator in quo peccata dimittuntur et aie sanantur: ut possint custodire iudicium: et facere iusticiam. Quos cum beatos esse intelligerent qui hoc loquuntur: hoc sibi consequenter orando petunt. *De* isto salutari alibi dicitur: *Ut* cognoscamus in terram tuam: et quasi queremus in qua terra: secutum est: in omnibus gentibus. *Rursus* quasi queremus: quam viam: secutum est: salutare tuum. *De* illo quippe dixit *Symeon* sener: *Quoniam* viderunt oculi mei salutare tuum: *Qui* etiam de seipso dixit: *Ego* sum via vitas et vita. *Visita* ergo nos in salutari tuo: hoc est in christo tuo.

Ad videndum in bonitate electorum tuorum: *ad* letandum in leticia gentis tue: *Id est* ad hoc nos visita in salutari tuo: ut videamus in bonitate electorum tuorum: et letemur in leticia gentis tue. *Quod* autem hic positum est: in bonitate: alij codices habent: in suauitate: *Sicut* illud: quoniam bonus: alij habent: quoniam suavis. *Idem* autem verbum in greco est: quod et alibi legitur: *Bonus* dabit suauitatem: quam et alij interpretati sunt bonitatem: alij benignitatem. *Sed* quod est: *Visita* nos: ut videamus in bonitate electorum tuorum: id est in ea bonitate quam prestat electis tuis: nisi ut non remaneamus ceci: sicut illi quibus dictum est: *Nunc* autem dicitis quia videmus: et peccatum vestrum manet: *Bonus* enim illuminat cecos: non meritis eorum: sed in bonitate electorum suorum: id est quam exhibet: vel donat electis suis. *Sicut* salus vultus mei non a meipso: sed deo meo: *Et* panem nostrum dicimus quotidianum: sed tamen addimus: da nobis. *Visita* ergo nos in salutari tuo ad videndum: id est ut videamus in bonitate electorum tuorum: *ad* letandum: id est ut letemur in leticia gentis tue. *Unam* gentem dei intelligere debemus: uniuersum seminem *Abrae*: sed filios promissionis non carnis. *Idem* ergo quorum vox est optat eiusdem gentis habere leticiam. *Et* que huius gentis leticia: nisi deus eius cui dicitur: *Exultatio* mea redime me: *Et* cui dicitur: *Signatum* est super nos lumen vultus tui domine: dediti leticiam in cor nostrum: summo scilicet vero incom-

mutabili et beatifico bono quod ipse deus est. *Ut* lauderis cum hereditate tua. *Ad* hoc istum versiculum sic interpretatum: et in multis ita esse codicibus: cum sit una eademque in tribus his versibus greca locutio: ut si hoc recte dictum est quod legitur: ut lauderis cum hereditate tua: posset recte dici: ut videas in bonitate electorum tuorum: et letaris in leticia gentis tue: et lauderis cum hereditate tua: toto ipso sensu ita contexto. *Visita* nos in salutari tuo: ut videas in bonitate electorum tuorum: ut letaris in leticia gentis tue: et lauderis cum hereditate tua. *Secundum* hoc autem quod diximus: *Visita* nos: ut videamus in bonitate electorum tuorum: et letemur in leticia gentis tue: consequens et hic dici debuit: ut laudemur cum hereditate tua: cui hereditati dictum est: *Laudamini* in nomine sancto eius. *Porro* autem quoniam hec ambigua videtur locutio: si verus est iste sensus quo maluerunt interpretes dicere: ut lauderis: etiam duo versus superiores ita intelligendi sunt: quia ut dixi una est in his tribus versibus greca locutio: ut hoc totum ita dictum accipias: *Visita* nos in salutari tuo: ut videamus in bonitate electorum tuorum: id est ad hoc nos visita: ut illic nos esse facias: et illic nos videas: ut letaris in leticia gentis tue: id est ut tu dicaris letari: cum illi letantur ex te: ut lauderis cum hereditate tua: id est cum ea lauderis: quoniam non laudat: nisi propter te. *Sive* ergo illo siue isto modo intelligendum sit quod dictum est: *ad* videndum: *ad* letandum: *ad* laudandum: id est se optant visitari in salutari dei: id est in christo eius: ut non alienentur a populo eius: et ab eis in quibus bono placitum est deo. *Quid* autem deinceps confiteantur audiamus. *Peccauimus cum patribus nostris: in iuste egimus: iniquitatem fecimus.* *Quid* est cum patribus nostris? *An* sicut habet epistola ad hebreos: quia et *Leui* cum *Abraam* decimatus est: quoniam in labiis eius fuit quando decimas dedit sacerdoti *Abel* *chisedech*: sic et isti peccauerunt cum patribus suis: in quorum lumbis erant: quando illi in egypto fuerunt? *Nam* qui fuerunt eo tempore cum psalmus iste conscriptus est: maximeque posterum eorum: quia vel ab eis qui tunc erant dici: vel de post futuris potuit prophetari: longe aberant ab etate illorum qui in egypto peccauerunt: non intelligentes mirabilia dei. *Hoc* enim sequitur exponendo quomodo peccauerunt cum patribus suis. *Patres* nostri

Psalmus
non intellexerunt in iusticia
rabula tua. et cetera que
etiam multa commemorantur
accipienda est quod ut
bus nisi: itaque dicitur: peccauimus
tres nostrorum: videlicet
ta: quod si in egypto
modi locutione: compo
tia querent non occurrerit
peccasse: vel cum illo se
quem in simili facio: cum
fuerit unitatis. *Quid* dicit
intellexerit in egypto mirabilia
coheret quod illa mirabilia
erit: *Quid* vixit nisi in
incomprehensibile bonum quod
tur. *Idem* impetrat tum
ricantur: bono filius
fugacibus: bono se fieri
fuerit memores multitudine
no vultus. *Et* intellexit
memores. *Intellexit* quippe
regimentum ad quod bonorum
et quod illa quia vocat deum. *Idem*
bo ut saltem que ipse aliter mirabilia
sunt non obdulerunt: sed dicitur
quod eadem patet quod heretiam
illos ad inuicem: quod eorum
Et in sunt nisi quod in egypto
cos eorum: heretiam quod
se. *Et* inuenerunt egypto
in mare: mare rubrum. *Idem*
taber sic habebat: et in egypto
bis vultus quod dicitur in mare
la fuerat pro: quod dicitur
bos sunt: et inuenerunt in egypto
sunt. *Plures* autem codices habent
turi et greca et latinica: ut
vel quod expectamus: et greco
uerit ascendere in manibus
legit: *hystoria* quod egypto de
re rubrum transierit: dicitur
in quanta trepidante et deficiente
post recessa tot et tanta mirabilia
eius multitudine: in iusticia
ille memores dicit. *Ascendit*
ea dicitur est: quia in egypto
so dicitur in egypto de terra egypti
tam illinc ascendo. *Heretiam* est
aliquid scriptura culpate: vel
illud quod memoriam retinendum est
mese: huc culpe deputari nolunt
id est illi et minus suppleantur

nō intellexerunt: inq̄t: in egypto mirabilia tua. Et cetera que de peccatis eorum multa commemorat. An sic potius accipiendū est qđ ait: Peccauim⁹ cuz p̄ribus nr̄is: tāq̄ diceret: peccauim⁹ sicut patres nostri: eorū videlicet imitādo peccata: Qđ si ita est: astruendū est aliquo hui⁹ modi locutionis exemplo: qđ cum in p̄sentia quererem nō occurrit: vt cū illo se q̄sq̄ peccasse: vel cum illo se aliqđ fecisse dicat: quem in simili facto etiā post multum t̄pis fuerit imitatus. Quid est ḡ: P̄res nr̄i non intellexerūt i egypto mirabilia tua: nisi nō coqueat qđ p̄ illa mirabilia eis p̄stare volens: Quid vtiq̄ nisi vitā eternā: z n̄ t̄palē: s̄ in cōmutabile bonū qđ p̄ patiaz expectatur. Ideo impatient̄ murmurauerūt z amaricauerūt: z bonis p̄sentibus fallacib⁹ atq̄ fugacibus beatos se fieri queſierūt. Non fuerūt memores multitudis misericordie tue. Et intellectum redarguit z memoriā. Intellectu quippe opus erat vt cogitarent ad quorū bonorū eternitatem eos p̄ illa t̄palia vocaret deus. Memoria vō vt saltem quē t̄pali ter mirabilia facta sunt nō obliuiscerent: fideliterq̄ p̄sumerēt qđ eadem p̄tate quā fuerāt iam expti: deus illos ab inimicorum p̄secutione liberaret. Obliti sunt aut̄ qđ eis in egypto ad inimicos eorū p̄terendos p̄ tanta p̄digia p̄stitisset. Et irritauerūt euz ascendētes in mare: mare rubrū. Codex quē in tuebar sic habebat: z his qđdem duob⁹ verbis vltimis qđ dictum est mare rubrū: stel la fuerat p̄notata: qua significānt que i bebreo sunt: z interpretatione septuaginta non sunt. Plures aut̄ codices q̄s inspicere potui z greci z latini sic habēt: z irritauerunt: vel qđ expressius de greco est: et amaricauerūt ascendētes in mari rubro. Qui illaz legit historiā qñ exierūt de egypto: z p̄ mare rubrū trāsierūt: dolet eorū infidelitatē: in quanta trepidatōe z desperatiōe fuerūt post recētia tot z tanta miracula i egypto: cuius multitudinis misericōdie dei nō eos fuisse memores dicit. Ascenderūt aut̄ p̄pter ea dictū est: qđ ita est terre positio: vt descēso dicat̄ in egyptū de terra chanaan: z in eam illinc ascēso. Notandū est sane quē admodū scriptura culpāre voluerit: nō intelligere quod intelligendū est: z nō meminisse qđ memoria retinendū est: quod homines sue culpe deputari nolunt: ad nihil aliud: nisi vt minus supplicēt: minusq̄ sint

humiles deo: in cuius cōspectu p̄ſiteantur qđ sunt: atq̄ impetrato adiutorio possint esse qđ nō sunt. Nam etiā peccata ignorantie vel negligentie meli⁹ accusant vt peant q̄ excusant vt maneāt: meliusq̄ purgāt in uocato deo: q̄ firmantur irritato deo. Ad iungit tñ non s̄m eorū infidelitatē deum fecisse. Et saluauit eos: inq̄t: p̄pter nomen suū: vt notā faceret potentiaz suā. Nō p̄p̄ vlla bona merita eorū. Et increpauit mare rubrū: z exiccatus est. Non legim⁹ vllā qua increparet mare emissam celitus vocē: s̄ potentia diuinam qua id factū est increpationē appellauit: nisi si forte quis dicat latenter increpatū: sic vt aqua posset audire: z hoies non possent. Valde occulta z obstrusa vis est: qua de⁹ agit: vt etiam illa q̄ sensu carent: confestim eius obtempēt volūtati. Et eduxit eos in abyſſis sicut in deserto. Abyſſos dixit multitudinē aquarū. Itaz qđā volētes istum versiculum totū interpretari: dixerūt: Et eduxit eos in aq̄s multis. Quid est ḡ i abyſſis sicut in deserto: nisi quia aruerat siccitate velut deserti: vbi fuerāt abyſſi aq̄rum: Et saluauit eos de manu odientū. Hunc vsum p̄ circuitū qđā interpretati sunt: vba minus latina vitantes: Et saluos fecit eos de māu eorū q̄ oderāt eos. Et redemit eos de manu inimici. Quid precij datum est in hac redēptione: An p̄phetia est quod in figura baptismi s̄ factus ē: vbi redimimur de manu diaboli magno p̄cio quod sanguis est christi: Vñ non quocūq̄ mari: sed mari rubro id conuenientius figuratū est. Sanguis enim rubroz colorē habz. Et operuit aqua tribulantes eos: vnus ex eis non remansit. Non ex omnibus egyptiis: sed ex eis qui p̄sequebant̄ p̄fectos: apprehendere vel interimere cupiētes. Et crediderunt in verbis eius. Adinus latia videtur locutio: quia nō ait verbis ei⁹: vel in verba ei⁹: sed in verbis eius: tñ scripturis vsitatissima. Et laudauerunt laudem eius. Tales sunt locutiones cuz dicimus: Hāc seruitutē seruiuit: talem vitaz vixit. Laudem porro dei nonissimam illam cōmemorat vbi dicit̄: Latenus domiuo: gloriose enī magnificat⁹ est: Equū z equitem diecit in mare. Cito fecerūt: oblitū sunt operū eius. Alij codices itelligibili⁹ h̄nt: festinauerūt: oblitū sūt opm̄a. Nō sustinuerūt p̄silū ei⁹. Bebu-

Alia lfa
t increpuit

Alia lfa
t eduxit

Alia lfa
ari mari ru

Alia lfa
t non habet

erunt enim cogitare tanta erga se opa dei non esse inania: sed vacare ad aliquam sine fine felicitatem: quam per patientiam sustinenda est: sed festinauerunt beati fieri temporalibus rebus: quam ideo nemini conferunt veram felicitatem: quia non extinguunt insatiabilem cupiditatem. Qui enim biberit inquit ex hac aqua sitiet iterum. **Benignus.** Et concupierunt concupias in deserto: et temptauerunt deum in inaquoso. Quod est in deserto: hoc repetitum est in inaquoso: id est in loco sine aqua: Quia vero concupierunt concupiam: hoc temptauerunt deum. Talis sane locutio est concupierunt concupiam qualis superior laudauerunt laudem. Et dedit eis petitionem ipsorum. Id est quod petitione petierunt. Et misit saturitates in auras eorum. Nec ideo beatos fecit: quia non erat illa saturitas: de qua dicitur: Beati qui esuriunt et sitiunt iustitiam: quam ipsi saturabuntur. Itaque hoc loco auras si secundum id quod rationalis est dicitur: sed secundum id quod aians corpus animal dicitur. Ad cuius animal sustentationem pertinet cibus et potus: secundum hoc quod in euangelio dicitur. Nonne anima plus est quam esca: et corpus plus quam vestimentum: Tanquam ad animam pertineat vesci: ad corpus vestiri. Secundum hoc dicitur apud Esaiam. Quid est quod ieiunauimus: et non vidisti: defraudauimus animas nostras: et nescisti. Et irritauerunt Moyses in castris: Aaron sanctum domus. Quam dicat irritationem: vel sicut expressius alij interpretati sunt amaricationem: sequentia satis indicant. **Apta est terra et deglutit dathan: et opuit super aggregationem abyron.** Quod est deglutit: hoc est superoperuit. Ambozum autem: id est dathan et abyron una erat causa superbissimi et sacrilegi scismatis. **Et exarsit ignis in synagoga eorum: flamma combussit peccatores.** Non est hoc nomen in scripturis visitatum eorum: quia licet iuste ac laudabiliter uiuant: non sunt sine peccato. Magis enim sicut interest inter irridetes et irrisores: inter murmurantes et murmuratores: inter scribentes et scriptores: et cetera similia: Ita scriptura peccatores appellare consuevit valde iniuriosos et gradibus peccatorum sarcinis oneratos. **Et fecerunt vitulum in orebus: et adorerunt sculptile.** Et mutauerunt gloriam suam: in similitudine vituli comedentis fenulum. Non autem in similitudinem: sed in similitudine. Talis est locutio qualis illa ubi ait: Et crediderunt in verbis eius. Eleganter sane non ait: Et mutauerunt gloriam dei: cuius hoc

fecerunt: sicut etiam apostolus loquitur: Et imutauerunt gloriam incorruptibilis dei in similitudinem imaginis corruptibilis hominis: sed gloriam suam dixit. Deus enim erat gloria eorum: si eius sustinerent primum et non festinarunt: cui dicitur. Gloria mea et exaltans caput meum. **Ista gloria suauis id est deum mutauerunt in similitudine vituli comedentis fenulum: ut ab eo comederent a quo comedunt qui sapienter secundum carnem.** **Dis enim caro fenulum.** **Obliti sunt deum qui saluauit eos.** **Quo saluauit eos: Qui fecit magna in egypto: mirabilia in terra cham: terribilia in mari rubro.** **Que sunt mirabilia: ipsa sunt terribilia.** Nulla quippe admiratio est sine quadam formidine: quibus ista etiam hinc terribilia dici poterunt: quod aduersarios affligerunt: et istis quod deberent timere monstrarunt. **Et dixit ut disperderet eos.** **Quia obliti sunt eum qui saluauit eos faciens mirabilia et magna: et fecerunt et adoraueunt sculptile.** **Hoc utique tam inanimatum scelere et incredibili pietate digni fuerunt qui periret.** **Bixit autem ut disperderet eos.** **Si non Moyses electus eius stetit in confractioe in conspectu eius.** **Non ita dixit stetit in confractioe: quasi ut frangeret iram dei: sed in confractioe: id est in plaga quam erant illi ferendi: id est nisi obiecit seipsum pro eis dicens: Si dimittis illud peccatum dimitte: sin autem dele me de libro vite.** **Ubi demonstratum est intercessio scilicet: quantum pro alijs valeat apud deum.** **Securus enim Moyses de iusticia dei qua eum delere non posset impetrauit misericordiam: ne illos quos iuste posset delere daret: Ita stetit in confractioe in conspectu eius.** **Ut auerteret iram eius ne disperderet eos: et pro nihilo habuerunt terram desiderabilem.** **Sed nunquam viderant eam: Quo ergo pro nihilo quam non viderant habuerunt. nisi quod sequitur.** **Non crediderunt in verbis eius.** **Profecto nisi terra illa significaret aliquid magnum: que terra dicebatur fluens lac et mel: pro quod visibile sacramentum ad inuisibilem gratiam regnumque celorum duceret eos qui mirabilia eius intelligebant: nullo modo isti culparentur: quia pro nihilo habuerunt terram desiderabilem: cuius temporalis regnum etiam nos pro nihilo habere debemus: ut hierusalem liberam nosram quam in celis est vere desiderabilem diligamus. Sed potius hic infidelitas eorum merito redarguitur: quia in eo quod terram desiderabilem pro nihilo habuerunt: verbis dei non crediderunt pro quadam parua diuinitate ad magna: et festinantes beati temporalibus**

Etia ha
t non habet
t verbo

rebus que sunt in carne...
sicut super dicitur...
inimur ab ipso...
no et audierunt...
et eos a memore...
eleuauit manum...
pferret eos in...
neret semetipsum...
disperdet eos in...
quod dicitur...
tercerent: cum...
nis adiuuaret...
pbegor...
Et in andauerunt...
uentionibus...
uicis ruma...
uauerunt...
desiderat...
has...
in...
in...
pauerunt...
canon...
trahit...
cunt...
las...
derit...
is...
terse...
ur...
in...
interuenit...
esse...
no...
illa...
tanquam...
et...
to...
voluit...
no...
dei...
pica...
pca...
nes...
tto...
docet...
posita...
Ram...
um...
generatione...
dne...
nitium...
pena...

rebus q̄s fm carnē sapiebāt: nō sustinuit
 (sicut supradictum est) cōsiliū eius. Et
 murmurabāt in tabernacul' suis:
 nō exaudierūt vocem dñi. Vehemē
 ter eos a murmurandē phibentis. Et
 eleuauit manū suā sup eos vt
 p̄sterneret eos in deserto. Et vt de
 iiceret semē eorū in nationibus: ⁊
 disperderet eos in regionib⁹. Hic autē
 q̄ diceret qd̄ tate indignationi dei q̄sq̄ in
 tercesserit: eumq̄ aliq̄ mō placauerit: secu
 tus adiunxit. Et initiati sunt beel
 p̄hegor. Id est idolo gentiū cōsecrati.
 Et manducauerunt sacrificia mortuorū.
 Et irritauerūt eum in adin
 uentionib⁹ suis: ⁊ multiplicata est
 in eis ruina. Tāq̄ ad h̄ distulerūt qd̄ le
 uauerat manū suā sup eos p̄sternēdos in
 deserto: ⁊ deiiciendū semē eorū in nationi
 bus: ⁊ dispergendos eos in regionib⁹: vt da
 ti in reprobū sensū: etiā illud admitterent
 in quo immaniore crimie euidenti iusticia
 punirent: quemadmodū dicit ap̄ls: Et si
 cut nō pbauerūt deū habere in noticiam:
 tradidit illos de⁹ in reprobā mentez: vt fa
 ciant q̄ non cōueniūt. Beniq̄ tñ fuit sce
 lus eorū q̄ consecrati sunt idolo: ⁊ come
 derūt sacrificia mortuorū: id est q̄ mortu
 is hoib⁹ tāq̄ dñs sacrificabāt gētes: vt ali
 ter se placari de⁹ nollet: nisi quō euz placa
 uit p̄hinees sacerdos: q̄ masculū ⁊ femīaz
 in complexu adulterino dephensos parit̄
 interemit. Qd̄ si odio eorū nō dilectiōe fe
 cisset: dū eum comederet zelus dom⁹ dei:
 nō ei reputaret ad iusticiā. Hoc enī factō
 illū pplm cuius futur⁹ erat maior interit⁹:
 tanq̄ vnū hoīem: q̄si v̄ga pcussit: vt aiā
 ei⁹ saluaret a morte. Leniorē q̄dem reuela
 to testamēto nouo dñs Iesus christus eē
 voluit disciplinā: sed atrocior est cōmina
 tio gehenne: quā tunc in ill' cōminatōib⁹
 dei p̄ tpm dispensatiōe nō legim⁹. Multi
 plicata est ḡ in eis ruina: cū p̄ suis ḡuib⁹
 pctis grauer vastaret. Et stetit p̄hi
 nees ⁊ placauit: ⁊ cessauit quassa
 tio. Breuiter totū dixit: q̄ nō h̄ nesciētes
 docet: s̄ cōmemorat sciētes. Quare autē h̄
 posita est quassatio: hec supius cōfractio.
 Nam in greco vnū v̄bū est. Et reputa
 tum est ei in iusticiā in generatiōes
 ⁊ generationē vsq̄ in sempiternū.
 Deus h̄ reputat sacerdotio suo in iusticiā:
 nō solum q̄ diu generatio est: s̄ vsq̄ i sem
 piternū: qui cor scrutat ⁊ nouit apprehen

dere quanta id factum sit ppli in caritate.
 Et irritauerūt eum ad aquā p̄tra
 ditionis: ⁊ vexatus est Moyses
 p̄pter eos: q̄ exacerbauerūt sp̄m
 eius. Et distinxit in labijs suis.
 Quid est distinxit: Quasi illud non posset
 deus facere: q̄ tanta iam fecerat: vt aq̄ de
 petra p̄flueret. Bubitant enī petram v̄ga
 pcussit: ⁊ ideo h̄ miraculuz distinxit a cete
 ris miracul' in q̄bus nō dubitauerat. Hic
 offendit: hic audire meruit vt mozeret ne i
 traret in terrā p̄missionis. Perturbat⁹ enī
 murmure ppli infidel: non tenuit fiduciam
 q̄lem debuit: Cui tñ deus tāq̄ electo suo
 etiam post mortē eius bonum phibet testi
 moniū: vt intelligam⁹ illā fidei eius turba
 tionem: hac sola pena fuisse correctam: qd̄
 i eā terrā ad quā pplm ip̄e ducebat: nō ē p̄
 missus intrare. Absit autē vt eū credamus
 alienatū a regno gr̄e dei: qd̄ significabat il
 la terra p̄missionis vñ lac ⁊ mel defluere
 dicebat. Hoc est enī poti⁹ testamētū eter
 num: qd̄ disposuit ad Abraam: nō fm car
 nem p̄rem n̄m: s̄ fm fidem. Illi autē de q̄z
 iniquitatibus iste loquit psalmus: cū in il
 lam tp̄alem terrā rep̄missionis intrasset.
 Nō disp̄diderunt gentes quas di
 xit dñs illis. Et cōmixti sūt inter
 getes: ⁊ didicerūt opa eorū ⁊ h̄ue
 runt sculptilibus eorū: ⁊ factus est
 illis in scādalum. Illud qd̄ eas nō dis
 perdiderūt: sed eis cōmixti sunt: factus est
 illis in scādalu. Et immolauerūt fi
 lios suos ⁊ filias suas: demonijs.
 Et effuderunt sanguine innocen
 tem: sanguine filiorū suorū ⁊ filia
 rum suaz: quas sacrificauerūt scul
 ptilibus chanaan. Immolasse filios
 suos ⁊ filias suas demonijs ⁊ idol: nō eos
 illa narrat historia. Sed neq̄ iste psalmus
 mentiri p̄t: neq̄ p̄phete q̄ h̄ dicunt in multis
 increpationū suaz locis: Habuisse v̄o istā
 psuetudinē gētes: nec eaz l̄re tacuerūt. S̄
 qd̄ est qd̄ seq̄t. Et interfecta ē terra i
 in sanguib⁹. Putarem⁹ hic scriptorū er
 rorē eē: atq̄ dicerem⁹ p̄ eo qd̄ ē infecta: fe
 cisse infecta: nisi haberem⁹ b̄nificiū dei: q̄
 scripturas suas in multis liguis esse voluit:
 atq̄ ita esse scriptū: Interfecta ē tra in san
 guinib⁹: inspectis grecis codicib⁹ videre
 mus. Quid ē ḡ: Infecta ē terra: nisi h̄ re
 ferat ad homies qui habitabant in terra:
 tropica locutiōe: qua significat p̄ id qd̄ cō
 tinet: id qd̄ continet: sicut dicimus malaz

Alia fra
murmuraue

Alia fra
comederūt

CV
 fecerunt enim cum apolo...
 murmurabant in tabernaculo...
 non exaudierunt vocem domini...
 eleuauit manum suam super eos...
 disperderet eos in regionibus...
 beelphegor...
 manducauerunt sacrificia mortuorum...
 irritauerunt eum in adinventionibus...
 multiplicata est in eis ruina...
 distulerunt quod leuauerat...
 deiiciendum semen eorum...
 dispergendos eos in regionibus...
 tradidit illos deo in reprobam mentem...
 consecrati sunt idolo...
 comederunt sacrificia mortuorum...
 immolauerunt filios suos...
 effuderunt sanguine innocentem...
 interfecta est terra in sanguinibus...
 tropica locutioe...

domū in q̄ mali habitāt: z bona in q̄ boni. Ipi nanq̄ interficiebāt aīas suas immolādo filios suos: z effundēdo sanguinez parvulorū a consensione illius sceleris alienorum. Un̄ dictū est: Effuderūt sanguinē in nocentem. Ergo interfecta est terra in sanguinib⁹. **Et contaminata est in operibus eorū.** Cum ipi interfecti sunt i aīa z contaminati in opibus suis. **Et fornicati sunt in adinventionibus suis.** Has dicit adinuentōes q̄s greci ἐπιτηδεύματα appellat. Nam h̄ v̄bū est in codicibus grecis: z hoc loco z supius vbi dictū est: Irritauerūt eū in adinventionib⁹ suis. **Cuz z illic z hic eas dicat adinuentōes in q̄bus alios imitati sūt.** Nō itaq̄ sic dictas arbitremur adinuentōes: q̄si ab ipis institutas: nullo in alijs p̄cedente qd̄ imitarentur exemplo. Unde alij interptes nri: non adinventiones: s̄ studia. Alij v̄o affectiones vel affectatōes: alij voluptates dicere maluerūt. Et idē ipi qui dixerūt adinuentōes: alio loco studia posuerūt. Hoc ē qd̄ cōmemorare voluit: ne q̄stionē faceret nomen adinuentōis in ea re quā nō a seipis excogitauerūt: sed alios imitati sunt. **Et iratus est furore domi⁹ in populo suo.** Holuerūt quidam interptes nri iraz ponere: in eo qd̄ grecus habz θυμῶς: sed qdam iraz posuerūt: qdam v̄o indignationem: qdam animū interpretati sunt. Quodlibet aut̄ horū dicat: perturbatio nō cadit in deum: sed de cōsuetudine translatus potentiam vindicandi h̄ nomen accepit. **Et abominatus est hereditatem suā.** **Et tradidit eos in manus gētū: z dominati sunt eorū q̄ oderūt eos.** **Et tribulauerūt eos inimici eorū: z humiliati sunt sub manib⁹ eorū.** Quādo eos hereditatē dei vocauit: manifestum est q̄ non ad pditionē: s̄ ad disciplinā eos abominat⁹ ē: z tradidit eos i man⁹ inimicorū. Beniq̄ sequit. **Sepe liberauit eos.** Ipi aut̄ exacerbauerūt eū in consilio suo. Hoc est qd̄ supius ait: Non sustinuerūt cōsiliū ei⁹: Perniciosum enī est cōsiliū hoīs ipi homi: quo ea querit que sua sunt: nō q̄ dei sunt. In cui⁹ hereditate qd̄ ip̄e nobis est: cū ad fruendū se prebere dignat⁹: nullas patiemur cū sancti societatis angustias: dilectione rei nre quasi puante. Gloriosissima q̄ppe illa ciuitas ad epta pmissam hereditatē: in q̄ null⁹ morietur: nullus oriet⁹: nō habebit ciues q̄ singu

Alia Ista
tp̄m suum

li gaudeāt suis rebus: qz de⁹ erit oīa in omnibus. Cui⁹ societate quisq̄s in hac pegrinatione fideliter z flagrant desiderauerit: assuescit puatis p̄ferre cōmunia: nō sua q̄rendo: sed q̄ Jesu christi: Ne sibi sapiens: z sibi cōsulens exacerbet deū consilio suo: s̄ sperans: qd̄ nō videt. Nō festinet de his que vident fieri beatus: atq̄ illud eternuz qd̄ non videt patient expectans: ei⁹ in p̄missionib⁹ sequat cōsiliū: cuius in tēptationib⁹ p̄cat auxiliū. Ita erit z humil in cōfessionibus suis: ne fiat istorū siml de quibus dicit. **Et humiliati sunt in iniquitatibus suis.** Deus tñ plenus misericōdia nō neglexit eos. **Et vidit cū tribularentur: cū audiret orationē eorū.** **Et memor fuit testamēti sui: z penituit eum fm multitudinem misericordie sue.** Penituit dictū est: qz mutauit qd̄ eos pdituros videbat. Et apud deum qdem disposita z fixa sunt oīa. Nec aliud facit q̄si cōsilio repentino: quod non ex eternitate se facturū esse p̄sciuit: s̄ i creature tp̄alibus monb⁹ quā gubernat mirabiliter ip̄e nō tp̄alif motus: quasi repentiā voluntate facere dicit: qd̄ ordinatis rerum causis cōsiliū sui secretissimi immutabilitate disposuit: qua suis queq̄ tp̄ibus agnita agit: ita z p̄sentia facit: z futura iā fecit. Et ad hec q̄s idone⁹: Audiam⁹ itaq̄ scripturam humilif excelsa dicentē: Cū z paruulis nutriendis sumenda porrigit: z maioribus exercendis p̄scrutanda p̄ponit. Et vidit cū tribularent: cū audisset orationē eorū: z memor fuit testamēti sui: Utiq̄ testamenti eterni: qd̄ disposuit ad Abraam: nō veteris qd̄ abolef: sed noui qd̄ etiā in veteri abscondit. Et penituit eū fm multitudinez misericōdie sue. Hoc fecit qd̄ disposuerat: s̄ cōtribulatis z orantib⁹ se id̄ p̄cessuz esse p̄sciuerat: qz z ip̄a oratio eorū: cū ad huc n̄ esset: sed futura esset: deū p̄culdubio nō latebat. **Et dedit eos in misericordias.** Ut essent nō vasa ire: s̄ vasa misericordie. Ideo aut̄ puto pluralif misericordias dictas in q̄s eos dedit: qz vnusq̄sq̄ p̄p̄riū donū habet a deo: alius sic: ali⁹ aut̄ sic. Dedit ā eos in misericōdias. **In conspectu oīm q̄ cepant eos.** Age nunc q̄lq̄s hęc legis: z gr̄am dei qua in eternā vitaz p̄dñm nostrū Jesum christū redimimur: legēdo in aplicis lris: in p̄p̄heticis aut̄ scrutādo coḡscis: z vet⁹ testamētū i nouo reuelatū: in veteri nouū velatū vides: **Recole**

Alia Ista
fct audiat

quē dicitur ap̄ta p̄dūto
aeris qui opatur in h̄is
vbi ait de quib⁹ dicit: v̄t
h̄ lacus caponati ad ip̄o
luntatē: z v̄t dñi nōm
cū expellēs de h̄ dñi co
cep̄s h̄i m̄dū m̄lūa est
ap̄li dicit: Qui erunt nō
beati: z n̄ h̄i in regnū
Hec atq̄ h̄i n̄ h̄i
animū: z in litteras v̄t
de qd̄ cantet in eo p̄lato
domas edicēbat post cap
di: Cāte dñi cāntū nō
mes ad iudeoz p̄lū n̄
tate inq̄ dñi oīs fra: can
cite nōm eius: unūcūq̄
cite: imo v̄t n̄ h̄i qd̄
est tranf̄r̄ cū h̄i n̄ h̄i
eue. H̄i cū h̄i n̄ h̄i
annūcūcūq̄ dñi oīs fra: can
luntatē: h̄i n̄ h̄i. H̄i cū
n̄ h̄i qd̄ dicitur de cōfessio
luntatē: h̄i n̄ h̄i. H̄i cū
p̄m̄dū q̄ dñi cāntū nō
rā dñi: q̄ dñi cāntū nō
dabit n̄ h̄i: h̄i n̄ h̄i
quomā omnes dñi q̄ dñi
im̄m̄i cū regē suo dñi
nebant populi dei. H̄i cū
redimimur: z p̄ncip̄s h̄i
edificat domus post caponati
anglans ē cōfessio: h̄i n̄ h̄i
v̄t nouū domū h̄i n̄ h̄i
eue veniens cū h̄i n̄ h̄i
z eis qui erant in h̄i n̄ h̄i
z ad dñi n̄ h̄i: h̄i n̄ h̄i
ouili: v̄t h̄i n̄ h̄i
de⁹ cū h̄i misericōdias p̄
q̄ nō volens n̄ h̄i cū h̄i
est dei. In cōspectu omnium
eos. H̄i ergo inimici diaboli
caponauerāt p̄dñm n̄ h̄i
gloriā: a redemptore aut̄ n̄ h̄i
qui comman̄ in h̄i n̄ h̄i
cū: fideles oppugnat̄ cū h̄i
pugnāt: nō expugnat̄ eos qui
n̄ h̄i turrim fortitudinis a face
n̄ h̄i oppugnent: sem̄ in nobis
n̄ h̄i m̄lūa reliquas p̄p̄ter quas
n̄ h̄i nobis debita n̄ h̄i: p̄p̄
n̄ h̄i nos inferas in temp̄e
n̄ h̄i nos a malo. H̄i cū h̄i
p̄m̄dū christus sanitate

quē dixerit ap[osto]lus Paulus p[ri]ncipem p[ar]tē
aeris qui opatur in filijs infidelitatis: et illō
ubi ait de quibusdā: vt respiscāt de diabo
li laqueis captiuitati ab ipō s[ecundu]m ipsius vo
luntatē: et verba d[omi]ni nostri Iesu ch[ri]sti ubi
eū expellēs de fidelū cordib[us] ait: Nūc p[ri]n
ceps hui[us] mūdi missus est foras: et ip[s]i[us] in dē
ap[osto]li dicēt: Qui eruit nos de potestate tene
brarū: et trāstulit in regnū filij caritatis sue.
Hec atq[ue] huiusmodi ratiocinatijs intēde
animū: et in litteras veteris testamēti: et vi
de qd cantet in eo psalmo cui[us] ē titulus qm
domus edificabat post captiuitatē. Ibi. n.
di: Cāntate d[omi]no canticū nouū. Et ne existi
mes ad iudeoz p[ro]ph[et]iam n[on] modo p[er]tinere. Cā
tate inq[ui]t d[omi]no ois t[er]ra: cantate d[omi]no: et b[en]di
cite nomē eius: annūciate: vel poti[us] b[en] nū
ciate: imo vt ip[s]i[us] verbū qd in greco positū
est transferā euāgelizate diē ex die salutare
eius. Hinc em euāgelij nūcupatū est in q
annūciat dies ex die d[omi]ni ch[ri]stus: lumē de
lumine: filius ex patre. Hoc em est et saluta
re eius: q[ui] salutare dei ch[ri]stus est: sicut et
sup[er]ius iam demonstraui. Annūciate in
gentib[us] gloriā eius: in omnib[us] populis mi
rabilia eius: Quā magnus dominus et lau
dabilis nimis: terribilis ē sup[er] omnes deos:
quoniā omnes dii gentiū demonia. Isti g[er]m
inimici cum rege suo diabolo: captiui te
nebant populū dei. De qua captiuitate cū
redimimur: et p[ri]nceps h[uius] mūdi mittit foras:
edificat domus post captiuitatē: cui[us] lapis
angularis ē ch[ri]stus: q[ui] duos cōdidit in se i
vnū nouū hominē faciens pacē: quā dies
ex die veniens euāgelizauit eis q[ui] erāt p[ro]p[ter]:
et eis qui erant longe: faciens vtrāq[ue] vnū:
et adducens alias oues que nō sunt de hoc
ouili: vt sit vnus grex et vnus pastor. Et ita
de[us] dedit i misericordias p[re]destinatos suos:
q[ui] nō volentis neq[ue] currētis: sed miserētis
est dei. In cōspectu omnium qui ceperant
eos. Hi ergo inimici diabolus et angeli et
captiuauerāt p[re]destinatos in dei regnū et
gloriā: a redemptore aut[em] nostro foras missi
qui dominari infidelibus solebant intrinse
cus: fideles oppugnat extrinsec[us]. Sed op
pugnat: nō expugnant eos qui apprehen
dūt turrim fortitudinis a facie inimici. Et
autē oppugnent: sentiūt in nobis esse infir
mitates reliquas p[ro]pter quas dicim[us]: Mi
mitte nobis debita nostra: p[ro]pter quas di
cimus: ne nos inferas in temptationē: sed
libera nos a malo. His itaq[ue] inimici eiecit
perfecti d[omi]ni ch[ri]stus sanitates in corpore:

etia caput est ip[s]e saluator corporis: vt in eo
ip[s]e corpe suo tertia cōsummet. Sic em di
xit: Ecce eicio demonia: et sanitates p[ro]ficio
hodie et cras: et tertia cōsummor: id est p[ro]fi
cior: occurrētib[us] omnib[us] nobis in v[er]um
p[ro]fectum: in mensuram etatis plenitudinis
ch[ri]sti. Itaq[ue] eiectis demonijs a quib[us] ca
ptiui tenebamur: p[ro]fecit sanitates. Ideo et
hic cum dixisset: Et dedit eos in misericor
dias in cōspectu omnū qui ceperant eos:
tanq[ue] eiectis demonijs qui ceperāt: fit ora
tio vt p[ro]ficiat sanitates. **Saluos nos
fac domine deus noster: et cōgrega
nos de nationib[us].** Vel sicut alij codi
ces habent: **De gentibus.** Et con
fitemur nomini sancto tuo: et glo
riemur in laude tua. Bende breuiter
subiecit ipsam laudē. **Benedict[us] do
minus deus israel a seculo et vsq[ue]
in seculum.** Quod intelligimus ab eter
no vsq[ue] in eternum: quia sine fine laudabit
ab eis de quib[us] dicit: Beati q[ui] habitant in
domo tua i secula seclor[um] laudabūt te. Ipa
est tertia p[ro]summatio corporis ch[ri]sti: eiectis
demonijs: et p[ro]fectis sanitatib[us] vsq[ue] ad ip[s]i[us]
corporis immortalitē regnū sempiternū p[er]
fecte laudantiū: q[ui] p[ro]fecte amantiū. P[er]fe
cte aut[em] amantiū: q[ui] facie ad faciē contem
plantū. Tunc em p[ro]ficietur qd in p[ro]mordio
psalmi hui[us] oratū est. **Admemento nostri do
mine in beneplacito p[ro]ph[et]ie tue: visita nos i sa
lutari tuo: ad videndū in bonitate elector[um]
tuor[um]: ad letandū i leticia gentis tue: vt lau
deris cū hereditate tua.** Nō em de iudeis
solas cōgregat oues que perierūt domus
israel: sed etiā eas q[ui] nō sunt de illo ouili: vt
sit grex vnus: vt dictum est: et vnus pastor.
Iudei v[er]o cum putant ad suū regnū visibi
le istam p[er]tinere p[ro]ph[et]iā: q[ui] spe inuisibiliū
bonorū gaudere nō norūt: in laqueos illi
ruti sunt: de quo d[omi]ni ait: **Ego veni i no
mine patris mei: et nō suscepistis me: alius
veniet in nomine suo: et hūc suscipietis.** Be
q[ui] ap[osto]lus Paul[us] ait: **Quia reuelabit hō pec
cati filius interit[us] qui aduersat et extollitur
sup[er] omne quod dicit[ur] deus aut qd colitur:
ita vt in templo dei sedeat ostēdens se tan
q[ue] sit de[us]: Et paulo post: Tūc reuelabit inq[ui]t
iniquus: quē d[omi]ni Iesus interficiet spiritu
oris sui: et euacuabit illuminatōe p[re]sentie sue
eum cui[us] est p[re]sentia s[ecundu]m opationē sathane i
omni virtute signis et p[ro]digijs mendacij:
et in omni seductōe iniquitatis his qui pe
reunt: p[ro] eo qd dilectionē veritatis nō rece**

peruut vt salui fieret: et ideo mittet illis de-
 opationem erroris vt credant mendacio: z
 iudicent omnes qui no crediderut verita-
 ti: sed consenserut iniquitati. Per istum re-
 fugam: per istum qui se extollit super omne
 quod dicit deus: z quod colitur: videt mi-
 bi populū israelitarū carnaliū putaturū im-
 pleri istam pphetiā: qua dictū est. Saluos
 nos fac dñe deus noster: z cōgrega nos de
 gentib⁹: qđ illo duce velut in cōspectu im-
 mitorū suorū visibiliuz: qui eos visibiliter
 capti uauerāt: habituri sunt visibilem glo-
 riā. Sic credunt mēdacio: quia dilectionē
 veritatis nō receperūt: vt nō bona carna-
 lia: sed spiritualia cōcupiscerēt. Sic enim a
 diabolo decepti sunt: vt occiderēt christū:
 qñ dixerunt: Si dimittim⁹ eum sic: omnes
 credent in eum: z venient romani z tollent
 nostrū z locū et gentem: quando Caiphas
 vnus ex ipis cū esset pontifex anni illius di-
 xit eis: Vos nescitis quicq̄: nec cogitatis:
 quia expedit vobis: vt vnus moriat homo
 p populo: z nō tota gens pereat. Hoc autē
 sicut euāgelista intellexit: nō a seipō dixit: s
 cū esset pontifex anni illi⁹ pphetauit: Quia
 Iesus moriturus erat p gente: z non tm̄ p
 gente: id est p ouibus que perierāt domus
 israel: sed vt filios dei qui erant dispersi cō-
 gregaret in vnū. Habebat em̄ alias oues
 que non erāt de illo ouili. Istas vniuersas
 oues: z de israelitis: z de gentibus diabo-
 l⁹: z ei⁹ angeli captiuauerāt. Expulsi itaq̄
 ab eis diaboli dñatu in cōspectu maligno-
 rū spiritūū q̄ eas captiuauerāt vt saluent z
 pficiant in eternū: vox earū est in pphetia:
 Saluos fac nos dñe deus noster: z cōgre-
 ga nos de gētib⁹: Nō sicut p antichristū
 compleri existimant iudei: sed p christū do-
 minū nostrū venientē in nomine patris sui:
 diem ex die salutare eius: de quo z hic di-
 ctum est: Visita nos in salutari tuo. Et di-
 cet omnis populus. Iste pdestinatio-
 rum de circūcisione z p̄picio: gens sancta:
 populus in adoptionē. Fiat fiat.

Explicit Tractatus de ps. CV.
 Incipit Tractatus de ps. CVI.

Psalms iste miseratōnes dei com-
 mēdat nobis probatas in nobis: et
 ideo exptis est dulcior. Et mirum si
 potuerit suavis esse cuilibet: nisi illi qui id
 quod i isto psalmo audit: in se didicit. Nō
 tamē vni alicui vel duobus: sed populo dei
 cōscriptus est: z ad se agnoscendū tanq̄ in
 speculo ppositus. Cui⁹ titulus nō nūc tra-

ctandus est. Est em̄: Alleluia. Et bis al-
 lelulia. Qđ nobis cantare certo tēpore sol-
 lenniter moris est: fm ecclesie antiquā tra-
 ditionē. Neq̄ em̄ z hoc sine sacramēto cer-
 tis diebus cantam⁹ alleluia. Certis quidē
 dieb⁹ cantam⁹ alia: sed omni die cogitam⁹.
 Sic em̄ hoc verbo significat laus dei: et si
 nō in ore carnis: certe i ore cordis: semper
 laus eius in ore meo. Quod autē nō semel
 sed bis habet alleluia: titulus iste: nō hui⁹
 psalmi p̄pū est: sed et alius supior sic ha-
 bet. Et quātū apparet ex ei⁹ textu cantatus
 est ille de p̄lo israel. Cantatur autē iste de
 vniuersa ecclesia dei diffusa toto orbe ter-
 rarū. Forte nō imerito bis habet alleluia:
 ppter quod clamamus: Abba pater: cum
 aliud nihil sit abba: q̄ pater. Nō tamē fru-
 stra dixit apostol⁹: in quo clamamus: abba
 pater: nisi quia vnus quidē paries veniēs
 ad lapidem angularē clamat: abba: alius
 ex alio latere clamat: pater: in illo vtiq̄ la-
 pide angulari qui est pax nostra: qui fecit
 vtraq̄ vnum. Unde am⁹ ergo hic quid ad-
 moneamur: z vnde gratulemur: z vnde ge-
 mamus: z vnde auxiliū postulemus: vnde
 deseramur: vnde nobis subueniat: quid si-
 mus per nos: qđ per misericordiā dei: quō
 nostra superbia conteras vt illi⁹ gratia glo-
 rificetur: vnicuiq̄ hominū qđ dicitur sum:
 si fieri potest conteras in se. Loquor autem
 hominib⁹ qui ambulāt i via dei: et cōstitu-
 ti sunt in aliquo pfectu sp̄iali. Unde si qui
 forte ppter hoc minus me intelligunt: inue-
 niant vbi sint: z pficiendo ad intellectū fe-
 stinent. Non autē arbitror deserturū deum
 conatū nostrū: vt ad omnes pueniat quod
 loquimur siue exptos: siue in exptos: vt ex-
 pti approbent: in expti desiderēt: et omnib⁹
 suavis sit disputatio mea: que primū domi-
 no suavis erit: si veridica erit. Veridica at̄
 erit: si nō mihi a me: sed ab illo erit. Sic ce-
 pit psalmus.

Expositio psalmi.
Confitemini domino quoniā
 suavis est: quoniā in seculū
 misericordia eius. Hoc cō-
 fitemini: quoniā suavis est. Si gustastis cō-
 fitemini. Non potest autē confiteri qui gu-
 stare noluit. Unde enī dicitur est suauē
 esse quod nescit: Vos autē si gustastis q̄
 suavis est domin⁹: cōfitemini domino quo-
 niā suavis est. Si gustastis auiditate: con-
 fessione ructare: In seculū enim misericor-
 dia ei⁹: id est in eternū. Hic enim ita posi-

Alia vñ
 t bonas
 t nō babet

etiam in seculū: quia in nobilitate
 re loca in seculū: et qđ grece
 vocat: eternū intelligit. Neq̄
 corda eius ad tempus est: nō
 cum ideo sit super domine
 ricordia: vt vnam cum angeli
 dicat qui redempti sunt
 nō: Redemptus quicūq̄ nō
 israel de terra egypti: nō
 laboribus infructuosus: nō
 redēam tamē vni q̄m
 qui ab egypto liberati sunt: nō
 est. Sed q̄ sunt isti: Quos
 manu in iudicio: Abbe p
 accipere redemptos de manu
 hoc est egypti: ppter egypti
 ppter quos der nō psalmus
 n. Neq̄ mibus a p̄p̄o
 psalmus de abbe regis egypti
 nō tamē vni: p̄p̄o regis
 regis: Abbe et oc
 ab aquilone z mari. Ihesus
 redemptos intelligit in toto orbe
 p̄p̄o: hoc de magis z lata e
 ber amētanq̄ p̄ nō vni dicit
 baptismo in iudicio: Sic tamē
 tanq̄ rubo mane: baptismo
 guine cōsecratio: iniquitate: q̄
 ra dicit: te euadent milia qui
 bat remanet in iudicio: nō
 et iudicam tam fratre: vni
 glos: quid hic seipm cōp̄o
 nū gentiū: redempti z cōfite
 simul: vniq̄m hic que cantat in
 gentib⁹: sed in iudicio: quib⁹
 in populo aut illo dicit: Lotus
 pulue: tota illa gens ex iudice
 carne: tota multitudo domi
 ca est ex egypti: semel p̄ rō
 ca: semel ad terrā p̄missio
 mul em̄ omnes erāt in quibus
 bāt. Hec autē oīa i figura cōn
 scripta sunt aut ad correctionē
 quos sine seculū obuenit. Rō
 simul omnes: sp̄ialit̄ in singulis
 dentes cōgregantur in vnam quā
 uitatē: z in vnum populum dei: S
 noq̄ nostrū enī iudicio contig
 scripta sunt contigū in p̄lo
 populus de singulis: nō singuli
 si: Aliquid em̄ vnus homo ex p̄
 hie: ex singulis hominib⁹ contig
 alim cum loquor agnoscere te
 eques: noli cogitādo quā reman